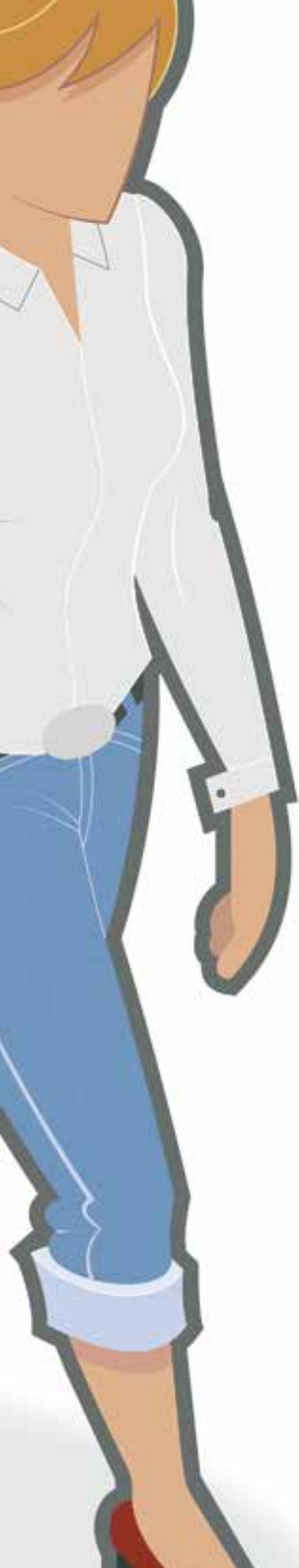

Jalan ja pyörällä

Välitä, muista – ennakoi.
LIKENNETURVA

Sisältö:

Jalan ja pyörällä	3
Omilla teillä	4
Pyörätie ja jalkakäytävä rinnakkain	4
Yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä	5
Pyöräkaistalla ajaminen	5
Kävelykatu ja pihakatu	6
Tien ylittäminen	7
Kävellen	7
Pyörällä	8
Pyörätien jatke	8
Risteyksissä tarkkana	9
Opettele väistämissäännöt	10
Ajojärjestys liikennemerkkin mukaan	10
Kääntyvä väistää	11
Pyöräily tai kävely voidaan kieltää liikennemerkillä	11
Käänny varovasti vasemmalle	12
Suorakulmakäännös kahdessa vaiheessa	12
Kääntyminen ryhmittymällä	13
Pyörätasku	13
Tunnista vaaratilanteet	14
Autoilija ei huomaa pyöräilijää	14
Pyöräilijä kääntyy yllättäen vasemmalle	15
Pyöräilijä lähestyy risteystä	15
Pysäköidyn auton ovi avataan yllättäen	15
Näe ja näy	16
Hanki kunnon varusteet	17
Pidä pääsi, käytä kypärää	17
Pyöräile ja kävele ennakoiden	19
Liiku virkeänä	19
Mieti reitti ja tarkista keli etukäteen	19
Nopeus ja välimatka tilanteen mukaan	19
Keskity liikenteeseen	19
Pyörällä kyyditseminen	19

Kuvitus ja ulkoasu: Jukka Fordell

Julkaisija: Liikenneturva

ISBN: 978-951-560-200-8

Kuvat ovat viitteellisiä ja niihin on merkitty vain kyseisen liikennetilanteen esittämisen kannalta oleellimmat liikennemerkkit.

Jalan ja pyörällä

Kuljet sitten jalan, pyörällä tai autolla,
liikennesäännöt on syytä hallita.

Lain mukaan **jalankulkijoina** pidetään muun muassa **kävelijöitä, rullaluistelijoita, potkulautailijoita ja -kelkkailijoita.**

Polkupyörä on ajoneuvo ja pyöräilijä ajoneuvon kuljettaja, mutta pyörän taluttaja on jalankulkija.

Omilla teillä

Jalankulkijan ja pyöräilijän on käytettävä omia väyliään.

Vain
jalankulkijoille

Jalkakäytävä

Jalankulkijoille ja
pyöräilijöille

Pyörätie ja jalkakäytävä
rinnakkain

Jalankulkijoille ja
pyöräilijöille

Yhdistetty pyörätie ja
jalkakäytävä

Jalankulkijoille ja
pyöräilijöille

Kävelykatu

Jalankulkijoille ja
pyöräilijöille

Pihakatu

Pyörätie ja jalkakäytävä rinnakkain

Jalankulkijalle ja pyöräilijälle on omat puoliskonsa. Ne on erotettu toisistaan esimerkiksi valkoisella viivalla tai eri materiaaleilla. Liikennemerkki osoittaa, kumpi puoli on tarkoitettu jalankulkijoille ja kumpi pyöräilijöille. Pyöräilijän on ajettava omalla puolellaan oikeassa reunassa.

Yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä

Jalankulkija kulkee oikeassa tai vasemmassa reunassa. Pyöräilijä ajaa oikeassa reunassa.

Joskus pyörätielle sallitaan mopolla ajo. Silloin se on merkitty liikennemerkkin lisäkilvellä.

Pyöräilijän on ajettava pyörätielle, jos sellainen on. Ellei pyörätietä ole, pyöräilijän tulee ajaa tien oikeassa reunassa pientareella. Jos piennarta ei ole, niin hänen on ajettava niin lähellä oikeaa reunaa kuin se on turvallista.

Jalkakäytävällä saa ajaa vain alle 12-vuotias lapsi, jos ajaminen ei häiritse muita kulkijoita. Jos jalkakäytävää tai pyörätietä ei ole, jalankulkija kulkee tien vasenta reunaa. Silloin hän näkee vastaan tulevat autot ja voi varoa niitä.

Pyöräkaistalla ajaminen

Ajoradasta voidaan tiemerkinnoillä erottaa yksisuuntainen pyöräkaista, joka on tarkoitettu pyöräilijöille ja mopoilijoille. Pyöräkaistalla ajetaan samojen sääntöjen mukaan kuin ajoradalla.

Kävelykatu ja pihakatu

Kävelykadulla ja pihakadulla ajonopeus on sovitettava jalankulun mukaiseksi eikä se saa ylittää 20 km/h. Kaikkien kuljettajien, myös pyöräilijän, on annettava kävelijälle esteetön kulku.

Varo myös viereisellä kaistalla ajavia.

Tien ylittäminen

Käytä aina suojatietä, jos sellainen on.

Kävelen

Tarkkaile, onko autoilija havainnut sinut. Varmista, että auto on riittävän kaukana ja kuljettaja hidastaa nopeutta ennen kuin ylität tien. Kun pyöräilijä ylittää tien pyörää taluttaen, hän on jalankulkija.

Autoilijan on annettava suojatietä ylittävälle kävelijälle tietä.

Pyörällä

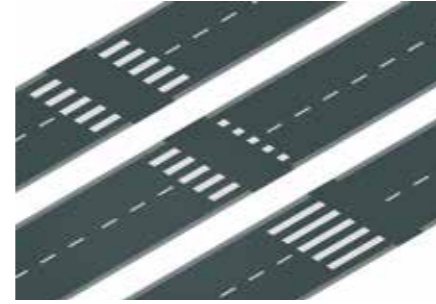
Pyörätietä tuleva pyöräilijä saa ajaa tien yli pyörätien jatketta pitkin, mutta hänen on väistettävä sekä oikealta että vasemmalta tulevia autoilijoita.

Autoilija väistää silloin, kun hänelle on liikennemerkillä osoitettu väistämisvel-

vollisuus tai hän on kääntymässä pyörätien jatkeen yli.

Pyörätien jatke

Pyörätien jatke voidaan merkitä kolmella eri tavalla:

Risteyksissä tarkkana

Risteyksissä on oltava tarkkana. Niissä tapahtuu samanaikaisesti monia eri asioita, joita kaikkia ei ehdi havainnoimaan.

- Lähesty risteystä varoen ja tarkkaile, mitä muut tekevät.
- Ole valmis väistämään ja tarvittaessa pysähtymään.

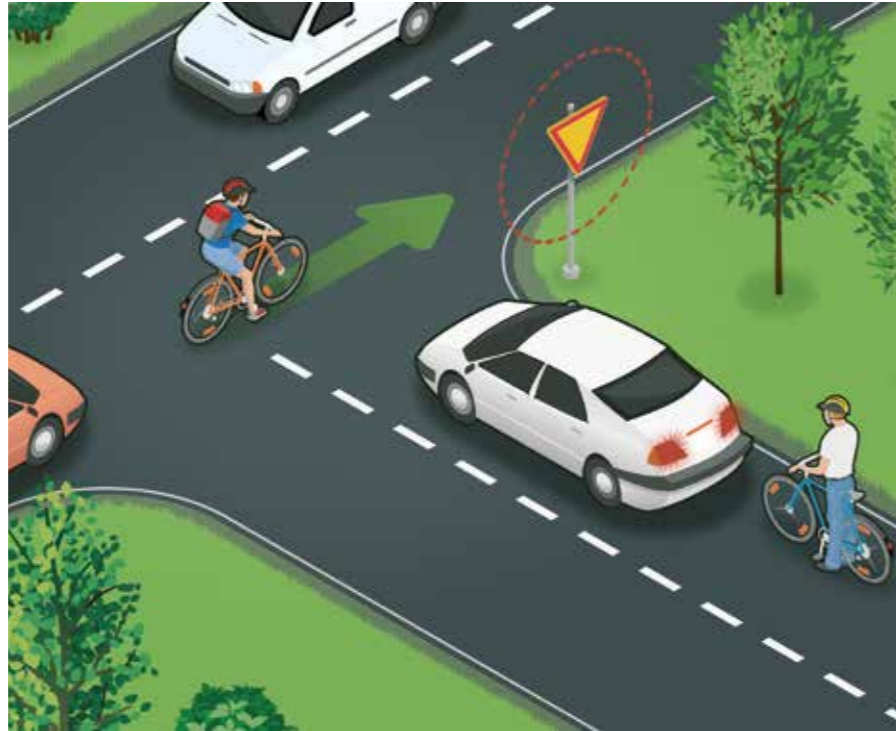

Opettele väistämissäännöt

Perussäännön mukaan teiden ja katu-
jen risteyksessä pyöräilijän ja autoilijan
on väistettävä oikealta tulevia ajoneu-
voja. Tämä on myös pyöräilijöiden
keskinäinen ajojärjestys pyöriteiden
risteyksessä.

Ajojärjestys liikennemerkkin mukaan

Liikennemerkkeillä voidaan muuttaa ajo-
järjestystä. Väistämisvelvollisuus risteyk-
sessä merkitään kärjellä olevalla kol-
miolla, ns. kärkikolmiolla, tai pakollista
pysäyttämistä osoittavalla, ns. stop-
merkillä. Kärkikolmion ja stop-merkin
suunnasta tuleva autoilija ja pyöräilijä
väistää sekä vasemmalta että oikealta
tulevia.

Kääntyvä väistää

Kääntyvän autoilijan on väistettävä nii-
tä kävelijöitä ja pyöräilijöitä, jotka ovat
ylittämässä sitä tietä, jolle hän kääntyy.

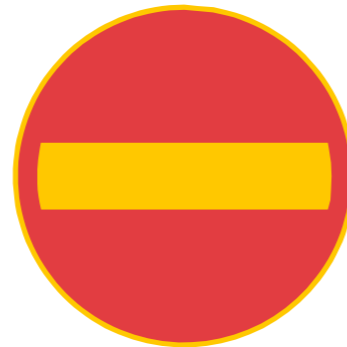
Liikenneympyrään saapuvan ja sieltä
poistuvan autoilijan on väistettävä sekä
kävelijää että pyöräilijää.

Väistämisvelvollisuus risteyksessä, ns.
kärkikolmio

Pakollinen pysäyttäminen ja
väistämisvelvollisuus,
ns. stop-merkki

Kielletty ajosuunta

Ajoneuvolla ajo kielletty

Polkupyörällä ja mopolla
ajo kielletty

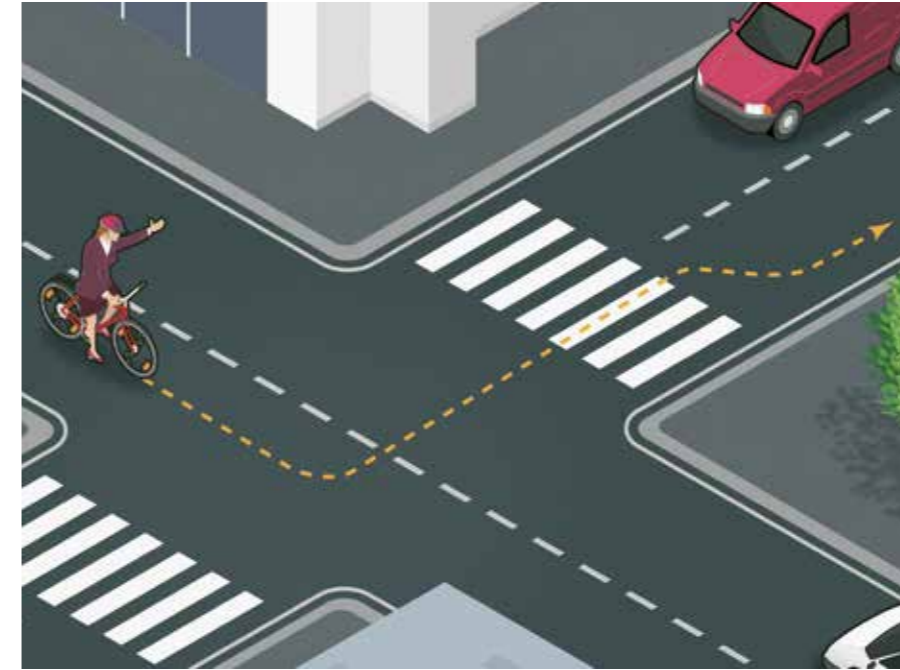
Jalankulku sekä polkupyörällä
ja mopolla ajo kielletty

Käänny varovasti vasemmalle

Vasemmalle käänntyminen vaatii tarkkaavaisuutta ajoradalla pyöräillessä. Kääntyä voi ryhmittymällä tai tekemällä suorakulmakäännöksen.

Suorakulmakäännös kahdessa vaiheessa

1. Näytä suuntamerkki ajoissa ja tarkkaile takaa tulevaa liikennettä. Aja suoraan risteyksen yli ja pysähdy risteävän tien reunaan tarkistamaan tilanne.
2. Kun tie on vapaa, aja tai taluta ajoradan yli ja jatka matkaa oikeassa reunassa.

Käänntyminen ryhmittymällä

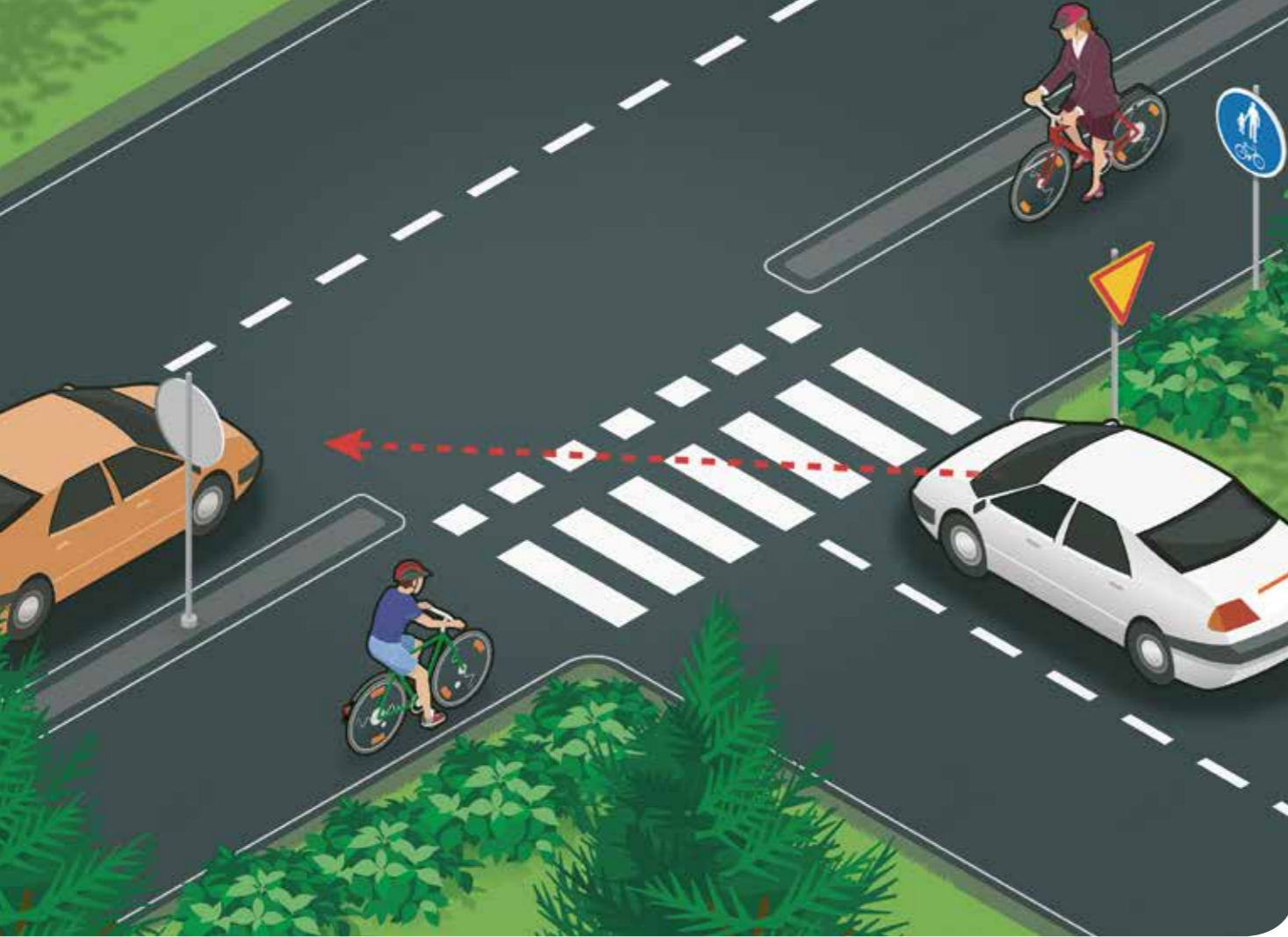
Näytä suuntamerkki ja siirry hyvissä ajoin keskiviivan tuntumaan. Väistä vastaan tulevia ja pysähdy tarvittaessa. Kun tie on vapaa, käänny vasemmalle.

Pyörätasku

Pyörätasku on liikennevaloristeyksessä pyöräilijöille varattu odotustila. Pyöräilijä voi ryhmittyä ja odottaa valojen vaihtumista autoliikenteen edessä.

- Jos liikennevalo on vihreä tai valot eivät ole käytössä, aja pyörätaskun yli pysähtymättä.
- Jos liikennevalo on punainen, aja pyöräkaistaa pitkin autojen eteen pyörätaskuun.
- Siirry vasempaan reunaan, jos olet kääntymässä risteyksestä vasemmalle
- Siirry oikeaan reunaan, jos olet kääntymässä oikealle.

Lähesty risteystä varoen ja seuraa tarkkaan autoilijan aikeita.

Tunnista vaara-tilanteet

Autoilija ei huomaa pyöräilijää

Kärkikolmion takaa tuleva autoilija aikoo kääntyä oikealle, jolloin hänen huomionsa keskittyy vasemmalta tuleviin autoihin. Oikealta tuleva pyöräilijä jää usein havaitsematta. Myöskään kääntyvä autoilija ei aina huomaa pyöräilijää.

Näytä ajoissa suuntamerkki ja tarkkaile takaa tulevaa liikennettä.

Väistä muita aina, kun tulet tielle pihasta, pihakadulta tai muusta vastaavasta paikasta.

Pyöräilijä kääntyy yllättäen vasemmalle

Kun aiot kääntyä vasemmalle, näytä suuntamerkki ja tarkkaile takaa tulevaa liikennettä. Pysähdy tarvittaessa ja ylitä ajorata, kun muuta liikennettä ei ole. Näin et yllätä autoilijaa.

Pyöräilijä lähestyy risteystä

Lähesty ajorataa aina niin, että muut ehtivät varmasti havaita sinut ajoissa. Siten näet itsekin muut tiellä liikkujat ja pystyt tarvittaessa pysähtymään.

Pysäköidyn auton ovi avataan yllättäen

Ohita pysäköidyt autot niin kaukaa, että auton ovi mahtuu aukeamaan.

Näe ja näy

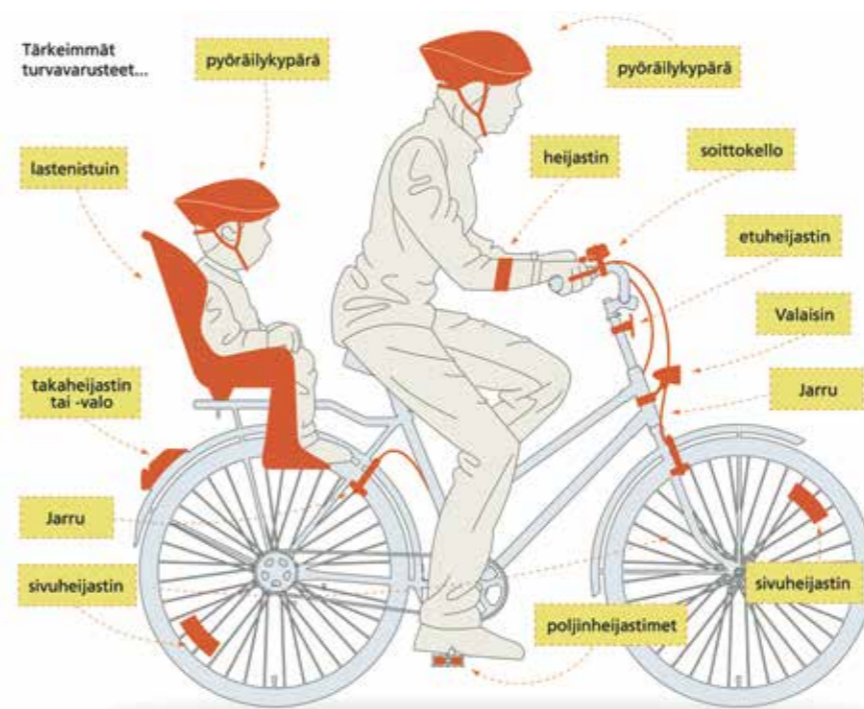
Lain mukaan pimeään aikaan jalankulkijan on käytettävä heijastinta ja pyöräilijän valoa. Ne auttavat muita havaitsemaan kävelijän ja pyöräilijän. Näkyminen eri suuntiin on tärkeää.

Heijastin on tärkeä myös taajamassa. Varsinkin syksyllä ja sateella autoilijan on miltei mahdoton havaita ajoissa ilman heijastinta liikkuvaa, vaikka tie olisi valaistu.

Pyörässä on oltava etu-, sivu-, taka- ja poljinheijastimet. Kun pyörällä ajetaan hämärällä tai pimeässä, siinä täytyy olla valaisin. Ajon aikana valon pitää olla eteenpäin valkoista tai vaaleankeltaista. Jos pyörässä on takana valo, sen pitää olla punaista.

Hanki kunnon varusteet

Kypärän tulee olla sopivan kokoinen. Se on kiinnitettävä huolellisesti, ettei se onnettomuuden sattuessa lähde irti. Kypärä on poistettava käytöstä iskun jälkeen tai jos siihen tulee viiltoja.

Pyöräilykypärä on tarkoitettu vain pyöräilyyn. Sitä ei saa käyttää lasten kiipeilyleikeissä, koska sen solki ei aukea, jos lapsi jää esimerkiksi riippumaan kypärästä.

Turvallinen ja miellyttävä pyöräily vaatii hyvän pyörän ja oikeat varusteet.

Paras pyörä on käyttäjälleen sopivan kokoinen ja sitä on helppo ajaa. Pyörää ostaessa kannattaa miettiä, millaiset jarrut ja vaihteet pyöräänsä tarvitsee ja millaista huoltoa se vaatii. Pyörän valinnassa on otettava huomioon, ajaako

sillä myös talvella, kuljettaako sillä lasta tai ostoksia ja ajetaanko pyörällä pitkiä matkoja.

Pidä pääsi, käytä kypärää

Suurin osa pyöräilijän vakavista vammoista johtuu päähän osuneesta iskusta. Kypärä olisi useimmiten suojannut vammoilta tai ainakin lieventänyt niitä. Lain mukaan polkupyöräilijän ja polkupyörän matkustajan on ajon aikana yleensä käytettävä asianmukaista suojakypärää. Hyväksytyssä pyöräilykypärässä on CE-merkintä.

Tärkeimmät turvavarusteet ovat useimmissa pyörissä vakiovarusteena.

Tarkista, että pyörässäsi on ainakin seuraavat varusteet:

- tehokkaat jarrut
- heijastimet, jotka näkyvät eri suuntiin
- valot
- soittokello muiden varoittamiseksi

Opi hallitsemaan pyöräsi ja huolla sitä säännöllisesti.

Pyöräile ja kävele ennakkoiden

Jokainen vaikuttaa liikenteessä omaan ja muiden turvallisuuteen. Ota muut liikkujat huomioon ja varmista aina, että sinutkin on huomattu.

Liiku virkeänä

Väsymys, päihtees, tietyt sairaudet ja lääkkeet heikentävät tärkeiden asioiden huomaamista. Ne vaikeuttavat myös kävelyä ja pyörän hallintaa.

Mieti reitti ja tarkista keli etukäteen

Valitse turvalliset reitit. Suosi reitinvalinnassasi kävely- ja pyöräteitä. Varaa matkaan riittävästi aikaa, koska kiire aiheuttaa helposti vaaratilanteita.

Liukkailla keleillä on hyvä käyttää pitäviä kenkiä ja liukuesteitä. Talvella pyöräilevän kannattaa hankkia pyöräänsä nastarenkaat.

Nopeus ja välimatka tilanteen mukaan

Kävelijän ja pyöräilijän on syytä sopeuttaa nopeutensa olosuhteiden mukaan. Esimerkiksi talvella työmatkaliikenteessä voi olla samanaikaisesti pimeää, liukasta ja paljon liikennettä.

Pidä riittävä välimatka muihin tiellä liikkujiin. Kun liikut ryhmässä, arvioi aina itse tilanne esimerkiksi tietä ylittäessäsi.

Keskity liikenteeseen

Kännykkään puhuminen tai kuulokkeilla kuunteleminen pyöräillessä ja kävellessä haittaavat liikenteen seuraamista. Kävelijänkin, erityisesti lasten ja iäkkäiden, kannattaa pysähtyä puhelimeen puhuessaan tai lähettäessään tekstiviestiä.

Pyörällä kyyditseminen

Pyörä on yleensä suunniteltu vain yhden ihmisen kulkuvälineeksi. Pyörällä saa kuitenkin 15 vuotta täyttänyt henkilö kuljettaa yhtä enintään kymmenvuotiasta lasta ja 18 vuotta täyttänyt henkilö kahta enintään kuusivuotiaasta lasta.

Lapsen kuljettamista varten on oltava sopiva istuin ja tarkoituksenmukaiset jalkojen suojukset. Pikkulasten kuljetukseen on käytettävä turvaistuinta. Kahta lasta kuljetettaessa tulee polkupyörässä olla kaksi erillistä jarrulaitetta.

Sitratie 7, PL 29, 00421 HELSINKI

Puh. 0207 282 300

www.liikenneturva.fi

2013